

Planeringsverktyg för En läsande småbarnspedagogik

Med denna blankett kan personalen inom småbarnspedagogen planera sitt eget läsfrämjande arbete. Planen kan fogas till verksamhetsplanen.

Planeringsverktyget innehåller tre delar: att grunda ett läskunnighets-team, att ställa upp mål och att utarbeta en läskunnighetsplan. Verktöget erbjuder många idéer som enheten för småbarnspedagogik kan använda för att utarbeta sin egen läskunnighetsplan. För familjedagvården rekommenderas att planeringsverktyget används tillsammans med andra aktörer inom småbarnspedagogik, men det kan också användas på egen hand utgående från den egna gruppens behov.

Planeringsverktyget för En läsande småbarnspedagogik kan stöda verksamheten som grundar sig på planen för småbarnspedagogik. Verktöget kan användas som sådant genom att fylla i blanketten eller som inspiration i den egna planeringen. Varje enhet för småbarnspedagogik har sitt eget unika läsfrämjande arbete och en läsande kultur byggs upp på olika sätt vid varje enhet.

Målen för verksamheten inom En läsande småbarnspedagogik -programmet

(Nationella läskunnighetsstrategin 2030)

● Enheten för småbarnspedagogik har en **långsiktig läskunnighetsplan** som grundar sig på den nationella läskunnighetsstrategin. I planen beskrivs innehållet, åtgärderna, ansvarspersonerna och hur planen utvärderas.

● Enheten för småbarnspedagogik har **tillräckliga resurser** för att planera och genomföra läskunnighetsarbetet (arbetstid, material, litteratur, digitala miljöer och apparater).

● **Hela arbetsgemenskapen** ansvarar för att utveckla multilitteraciteten på ett mångsidigt sätt.

● Målet med läskunnighetsarbetet är att skapa **en läsande verksamhetskultur**.

● Samarbetet mellan enheten för småbarnspedagogik och biblioteket är **avtalsbaserat och planmässigt**: bägge parter har egna ansvarspersoner för att främja samarbetet. Samarbetet har antecknats i verksamhetsplanen för enheten för småbarnspedagogik.

● Enheten för småbarnspedagogik satsar på **inspirerande** och mångsidiga **lärmiljöer** som främjar läskunnighet.

Att bilda ett läskunnighetsteam

Enheten för småbarnspedagogik bildar ett läskunnighetsteam. I teamet kan till exempel ingå en medlem från ledningen, personal från barngrupperna och representanter för barnen och vårdnadshavarna.

Läskunnighetsteamet samarbetar med det lokala biblioteket och andra intressentgrupper som främjar läskunnighet.

Läskunnighetsteamet för enheten för småbarnspedagogik

Namn

Uppgift inom teamet

Kontaktuppgifter

Läskunnighetsplan för läsåret 20____ - 20____

Mål:

Åtgärder för att uppnå målen: (ni kan använda idélistan)

Idéer för läskunnighets- planen

Idélistan har utarbetats utifrån målen i Nationella läskunnighetsstrategin 2030. Enheten för småbarnspedagogik kan själv göra upp sina egna mål eller välja de lämpligaste av de föreslagna målen. Idéerna på listan kan användas för att uppnå flera olika mål.

Enheten för småbarnspedagogik har **en långsiktig läskunnighetsplan** som grundar sig på den nationella läskunnighetsstrategin. I planen beskrivs innehållet, åtgärder, ansvarspersonerna och hur planen utvärderas.

- ☐ Enheten för småbarnspedagogik utarbetar en egen läskunnighetsplan.
- ☐ Enheten för småbarnspedagogik är medlem i En läsande kommun-nätverket.
- ☐ Läskunnighetsteamet deltar i webinarier inom programmet En läsande småbarnspedagogik (utbildningar, föreläsningar, infotillfällen).
- ☐ Personalen vid enheten för småbarnspedagogik uppmuntras att delta i fortbildning som stöder multilitteracitet och språkmedvetenhet.

Egna idéer:

Enheten för småbarnspedagogik har **tillräckliga resurser** för att planera och genomföra läskunnighetsarbetet (arbetstid, material, litteratur, digitala miljöer och apparater).

- ☐ En i personalen koordinerar det läsfrämjande arbetet tillsammans med läskunnighetsteamet för att förankra det i den dagliga verksamheten vid enheten. Det kan handla om att följa med det nationella programmet för läskunnighet, uppmärksamma högläsningens betydelse, sprida information om barnlitteratur och informera om olika kampanjer.
- ☐ I läskunnighetsarbetet ingår också att personalen har tillgång till relevanta metoder och verktyg för att kartlägga och stöda utvecklingen av den tidiga läsfärdigheten. Specialläraren inom småbarnspedagogik är en viktig resurs i läskunnighetsarbetet.
- ☐ De verktyg som används för att kartlägga utvecklingen av barnens läs- och skrivfärdigheter granskas och uppdateras vid behov. Kartläggningsverktygen som används är forskningsbaserade.
- ☐ Småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen samarbetar för att stöda utvecklingen av barnens tidiga läs- och skrivfärdigheter.
- ☐ Småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen samarbetar för att främja barnens intresse för att lekläsa och lekskriva.
- ☐ Till enheten för småbarnspedagogik införskaffas mångsidig barnlitteratur och tillräckligt material som främjar multilitteracitet (böcker, tidningar och digitalt material) och som uppdateras och kompletteras regelbundet.
- ☐ Personalen samarbetar med det lokala biblioteket för att få stöd vid val av böcker som lämpar sig för varje ålders- och utvecklingsnivå och vid planering av aktiviteter kring litteratur och läsning.
- ☐ Utvecklingen av de tidiga läs- och skrivfärdigheterna samt ordförrådet i verksamhetsspråket stärks genom mångprofessionellt och vid behov sektorsövergripande samarbete, speciellt hos två- och flerspråkiga barn.

- ☐ Alla barn som behöver stöd för utvecklingen av sina tidiga läs- och skrivfärdigheter erbjuds stöd genom mångprofessionellt och vid behov sektorsövergripande samarbete.
- ☐ Interaktiva och kommunikativa metoder används på ett mångsidigt sätt, till exempel i form av tecken som stöd och bildstöd.

Egna idéer:

Målet med läskunnighetsarbetet är att skapa en läsande verksamhetskultur.

- ☐ Personalen läser dagligen för och med barnen.
- ☐ Personalen planerar verksamheten så att det regelbundet finns tid att undersöka och samtala kring böcker tillsammans med barnen.
- ☐ Läsningen i den dagliga verksamheten är mångsidig.
- ☐ Personalen gör barnen uppmärksamma på meddelanden i deras omgivning, så att de lär sig förstå läsningens mångsidighet och multilitteraciteten i vardagen utgående från det vidgade textbegreppet.
- ☐ Minst en gång om året genomförs ett gemensamt evenemang med anknytning till barnlitteratur. Hela enheten för småbarnspedagogik deltar i evenemanget. Det kan till exempel vara en lästeater, sagostig, gemensamma sagoboksfester eller invigningen av ett tamburbibliotek.
- ☐ Under verksamhetsperioden ordnas *Hela dagis läser*-stunder. Personalen uppmuntrar vårdnadshavarna att delta i utmaningen.
- ☐ Personalen pratar om böcker och läsoplevelser tillsammans med barnen.
- ☐ Läsningen i verksamheten synliggörs, till exempel i form av stämplat, en boklarv på väggen, bokpass eller läsdiplom.
- ☐ Böcker är tillgängliga för barnen i de utrymmen som verksamheten pågår i. Urvalet av böcker är mångsidigt och lämpligt med tanke på barnens ålder.
- ☐ Personalen samarbetar med det lokala biblioteket för att hitta intressanta böcker för alla, och tar i beaktande barnens egna önskemål och favoritböcker.
- ☐ Personalen diskuterar vikten av läsning med vårdnadshavarna, som också uppmuntras att läsa för och med sina barn och att besöka biblioteket.
- ☐ Personalen känner till Tillgänglighetsbiblioteket Celas tjänster, ljudböcker, lättläst litteratur och möjligheterna att använda dem till stöd för läsning och informerar vårdnadshavarna om dessa.

Egna idéer:

Läskunnighetskampanjer och samarbeten

- ☐ Personalen inkluderar program eller projekt som bevisligen främjar läskunnighet i verksamheten.
- ☐ Personalen strävar efter regelbunden verksamhet kring multilitteracitet, genom samarbete med aktörer inom t.ex. teater, film, ordkonst och barnlitteratur.
- ☐ Personalen deltar i nationella eller lokala temadagar eller -veckor tillsammans med barnen (till exempel Läsveckan, Read Hour eller Mediekunskapsveckan).

Tillsammans med vårdnadshavarna

- ☐ Personalen uppmuntrar föräldraföreningen att delta i det läsfrämjande arbetet på olika sätt.
- ☐ Personalen ordnar en föräldrakväll med temat läsning, multilitteracitet och språkmedvetenhet samt deras betydelse för barnets språkliga utveckling och lärande.
- ☐ Personalen påminner om och rekommenderar bibliotekstjänster. Boktips finns till exempel på webbplatserna biblioteken.fi eller Sidospår (Boksampo.fi).

Egna idéer:

Enheten för småbarnspedagogik satsar på **inspirerande** och mångsidiga **lärmiljöer** som främjar läskunnighet.

- ☐ Personalen vid enheten för småbarnspedagogik skapar ett tamburbibliotek i samarbete med det lokala biblioteket. Tamburbiblioteket är en möjlighet för vårdnadshavare att låna hem böcker att läsa för och tillsammans med barnen, men kan också innehålla böcker som riktar sig till vårdnadshavarna. I valet av böcker beaktas läsare på olika nivåer och till exempel lättlästa böcker tas med.
- ☐ Enheten för småbarnspedagogik främjar läsning genom att skapa utrymmen som kan erbjuda många olika typer av läsupplevelser, till exempel en läskoja eller ett lästält.
- ☐ Böckerna är placerade inom räckhåll och är tillgängliga för barnen. Böckerna erbjuder mångsidig läsning och är lämpliga för olika åldrar.
- ☐ Personalen tar hand om böckerna tillsammans med barnen, som också får vara med och reparera trasiga böcker vid behov.

Egna idéer:

Samarbetet mellan enheten för småbarnspedagogik och biblioteket är **avtalsbaserat och planmässigt**: bägge parter har egna ansvarspersoner för att främja samarbetet. Samarbetet har antecknats i verksamhetsplanen för enheten för småbarnspedagogik.

- ☐ Tillsammans med det lokala biblioteket kommer man överens om att inrätta ett tamburbibliotek på daghemmet.
- ☐ Enheten för småbarnspedagogik har en person som ansvarar för bibliotekssamarbetet.
- ☐ Personalen besöker biblioteket eller bokbussen regelbundet tillsammans med barnen.
- ☐ Varje barngrupp besöker biblioteket _____ gånger, deltar i litteraturevenemang eller får ta del av sagostunder.
- ☐ För att väcka barnens intresse för böcker och läsning kan personalen be om boktips och information om barnlitteratur av bibliotekspersonalen.
- ☐ Personen som ansvarar för bibliotekssamarbetet eller bibliotekspersonalen ger råd om de mångsidiga tjänster som biblioteket erbjuder och hur dessa kan användas.
- ☐ Personalen bekantar sig med det flerspråkiga bibliotekets tjänster.
- ☐ Personalen använder sig av det flerspråkiga bibliotekets tjänster.

Egna idéer:

Hela arbetsgemenskapen ansvarar för att utveckla multilitteraciteten på ett mångsidigt sätt.

- ☐ Tid reserveras för att planera en språkmedveten verksamhet som stöder multilitteracitet.
- ☐ I alla barngrupper används litteratur och olika texter på ett mångsidigt sätt och personalen diskuterar innehållet tillsammans med barnen.
- ☐ På gemensamma möten vid enheten för småbarnspedagogik behandlas multilitteracitet, till exempel med hjälp av material inom programmet En läsande småbarnspedagogik.
- ☐ Barnens vårdnadshavare får information om att enheten deltar i programmet En läsande småbarnspedagogik.

Egna idéer: